

СТАНОВИЩЕ

от

доц. д-р Маргарита Чешмеджиева,

вътрешен член на научно жури в конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“, обявен от ЮЗУ „Неофит Рилски“ в ДВ. бр. 57 от 04.07.2023 г.

по област на висше образование

3.Социални, стопански и правни науки, професионално направление

3.6 Право, научна специалност: Конституционно право

(Заповед № 1320 от 30.08.2023 г.)

Относно: *научната, научно-приложната и професионално-академичната дейност и продукция, представена от участника в конкурса д-р Борислав Бориславов Цеков*

за периода 2016 – 2023 г. (след придобиване на ОНС „доктор“)

I. Обобщени данни за научната продукция и дейността на кандидата

Борислав Бориславов Цеков, единствен кандидат в обявения конкурс, е представил в установения срок пълен комплект от документи за участие в конкурса съгласно изискванията на ЗРАСРБ, ППЗРАСРБ и Вътрешните правила за развитие на академичния състав на Югозападен университет „Неофит Рилски“.

Кандидатът е „доктор“ по Конституционно право. Той е асистент в катедра „Публичноправни науки“ в Правно-историческия факултет на Югозападния университет „Неофит Рилски“. Преподавател е по

дисциплините „Конституционно право” и „Конституционни основи на извънредното положение”.

Научната продукция представена от кандидата отговаря на характера на обявения конкурс. Кандидатът участва в конкурса с два монографични труда и три статии. Борислав Цеков е декларирал участия в четири национални и един международен проект, представил е справка за 17 забелязани цитирания.

Борислав Цеков изпълнява всички законови условия за участие в конкурсната процедура и отговоря както на минималните национални изисквания съгласно разпоредбата на чл. 2б, ал. 2 и 3 от ЗРАСРБ, така и на допълнителните изисквания на Югозападен университет „Неофит Рилски“ за заемане на академичната длъжност „доцент“.

II. Оценка на научните и на практическите резултати и приноси на представената за участие в конкурса творческа продукция

Д-р Борислав Цеков участва в конкурса за доцент с две монографии, едната от които е съставена на основата на неговия дисертационен труд.

Монографията на кандидата *„Държава и религия: конституционни модели“* е първото самостоятелно изследване на тази тема в българската конституционноправна литература. Монографията подчертава специфичното и централно място, което отношенията между държавата и религията представляват за конституционното право. В структурно отношение монографията се състои от увод, три глави, заключение и библиография с обем от 226 страници, допълнена от 68 страници приложение, в което са поместени подбрани и преведени от автора кратки извлечения от действащите конституции по света, съдържащи позоваване на Бога и божественото начало – *invocatio Dei*. Авторът е представил библиография от повече от 210 източника на български и чужд език, която е използвана за написването на монографичния труд.

В монографията е изследван генезисът на формираните специфични конституционни модели и техните съвременни проявления. Според автора функциите и съдържанието на тези модели се изразяват чрез очертаване на пропорциите между светската и духовната власт, както и чрез формите на взаимодействие между държавните институции и религиозните общности и организации.

В първа глава задълбочено е анализирано конституционноправното значение на религията. Направен е обобщен преглед на историческото развитие и траекториите, по които се установяват отношенията на световните религии с държавата – християнство, ислям, юдаизъм, хиндуизъм и будизъм. Авторът отделя най-голямо внимание в тази глава на развитието на отношенията държава-религия през епохата на средновековния и модерния конституционализъм в Европа и Америка. Представени са и двата основни средновековни модели: цезаропапизъм и папоцезаризъм. Приносен характер има детайлният съпоставителен анализ, който авторът прави на идейните, политически и религиозни условия, в които протичат Американската и Френската революции, чийто резултат е формирането на два различни конституционни модела: на американския неутрализъм и на френския лаицизъм, като се анализирани основните им характеристики.

В глава втора авторът систематизирано прави конституционноправен анализ на основните научни възгледи за секуларизма и постсекуларизма. Авторът анализира понятието „секуларизъм“ и прави разграничение между понятията секуларизъм, неосекуларизъм, десекуларизация и постсекуларизъм. Представени са по-съществени теоретични обобщения в научната литература относно типологията на отношенията държава–религия. Безспорен принос представлява предложената обоснована авторска позиция за типологията на съвременните конституционни модели на отношенията държава–религия. Изведени са три основни макромодела:

секуларен, теократичен и атеистичен като са обособени техните разновидности. От съществена значимост са представените от автора разновидности на секуларния модел и формулираните конституционни модели: а) държавно-конфесионален, б) позитивно-секуларен, в) неутрално-секуларен, г) негативно-секуларен и д) дуалистичен. При теократичния и атеистичния макромодели са открити умерени и стриктни модели. На тази основа се прави сравнителноконституционен преглед и анализ на голям кръг държави, които са класифицирани спрямо предложената от автора типология на конституционни модели.

Третата глава е изцяло посветена на българския конституционен модел. Авторът аргументирано защитава тезата, че България следва да бъде причислена към позитивно-секуларния модел на отношения държава-религия, като извежда и неговите основни конституционни характеристики. В тази глава се дава отговор и на въпроса дали и как този конституционен модел е конкретизиран на законово ниво, като за целта са анализирани основни моменти от обществената и парламентарна дискусия, както и различните концептуалните възгледи водещи до приемането на Закона за вероизповеданията от 2002г. Авторът на основата на направения анализ прави свои оригинални изводи и заключения.

Безспорно монографията е оригинално научно изследване, което има не само теоретично, но и съществено практическо значение. Кандидатът демонстрира способност за формулиране и аргументиране на научните си тези. Монографията и другите научни трудове на кандидата представляват принос в българската конституционноправни наука.

Цялостната творческа продукция на кандидата доказва една последователност в научните и педагогическите усилия, на основата на по-широк тематичен кръг от интереси и оригинален изследователски подход.

Давам положителна оценка на научните приноси в представената от кандидата справка. Те отразяват постиженията в изследователската работа

на д-р Борислав Цеков и неговите научни интереси в областта на конституционното право.

III. Критични бележки и препоръки

Препоръчвам на кандидата да продължи публикационната си активност, като по-често популяризира разработките си на чужд език и преди всичко в списания индексирани в SCOPUS и Web of Science.

IV. Заключение

Представените за конкурса научни трудове от д-р Борислав Бориславов Цеков напълно отговарят на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и на допълнителните изисквания на ЮЗУ „Неофит Рилски” за съответното направление.

Запознаването с представените в конкурса материали и научни трудове, анализът на тяхната значимост и съдържатели се в тях научно-приложни и приложни приноси, ми дава основание да дам своята **положителна оценка** и да препоръчам на Научното жури да предложи на Факултетния съвет на Правно-историческия факултет на Югозападния университет „Неофит Рилски” да **избере** д-р Борислав Бориславов Цеков на академичната длъжност „доцент” по професионално направление 3.6 Право (Конституционно право).

02.10.2023 г.

гр. Благоевград

Член на научното жури:.....

(доц. д-р Маргарита Чешмеджиева)

OPINION

from

**Associate Professor Dr. Margarita Cheshmedzhieva,
internal member of a scientific jury in a competition for the academic
position „Associate Professor”, announced by the SWU "Neofit Rilski" in the
State Gazette. no. 57 of 07/04/2023 by field of higher education 3. Social,
economic and legal sciences, professional direction 3.6 Law, scientific specialty:
Constitutional law
(Order No. 1320 of 30.08.2023)**

Regarding: the scientific, scientific-applied and professional-academic activity and production presented by the participant in the competition **Dr. Borislav Borislavov Tsekov** for the period 2016 – 2023 (after acquisition of Doctor degree)

I. Summary data on the candidate's scientific output and activity

Borislav Borislavov Tsekov, the only candidate in the announced competition, submitted within the established deadline a complete set of documents for participation in the competition in accordance with the requirements of the Law on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria (LDASRB), the Rules for its Implementation and the Internal Rules for the Development of the Academic Staff of Southwestern University "Neofit Rilski".

The candidate is a "Doctor" in Constitutional Law. He is an assistant lecturer in the Department of Public Legal Sciences at the Faculty of Law and History of the Southwestern University "Neofit Rilski". He is a lecturer in the fields of "Constitutional Law" and "Constitutional Foundations of the State of Emergency".

The scientific production presented by the candidate corresponds to the nature of the announced competition. The candidate participates in the competition with two monographic papers and three articles. Borislav Tsekov has declared participation in four national and one international project, he has submitted a reference for 17 noticed citations.

Borislav Tsekov fulfills all the legal requirements for participation in the competition and meets both the minimum national requirements according to the provision of Art. 2b, para. 2 and 3 of LDASRB, as well as the additional requirements of Southwestern University "Neofit Rilski" for occupying the academic position of "Associate Professor".

II. Evaluation of the scientific and practical results and contributions of the creative production submitted for participation in the competition

Dr. Borislav Tsekov participates in the competition for Associate Professor with two monographs, one of which was compiled on the basis of his dissertation work.

The candidate's monograph "State and Religion: Constitutional Models" is the first comprehensive study of this topic in Bulgarian constitutional law literature. The monograph emphasizes the specific and central place that the relationship between the State and Religion represents for the constitutional law. In terms of structure, the monograph consists of an introduction, three chapters, a conclusion and a bibliography of 226 pages, supplemented by a 68-page appendix, which contains selected and translated by the author brief extracts from the constitutions in force around the world containing references to God and the divine - *invocatio Dei*. The author presented a bibliography of more than 210 sources in Bulgarian and foreign languages, which was used to write the monographic work.

The monograph examines the genesis of the specific constitutional models formed and their modern manifestations. According to the author, the functions and content of these models are expressed by outlining the proportions between secular and spiritual power, as well as by the forms of interaction between state institutions and religious communities and organizations.

In the *first chapter*, the constitutional significance of religion is thoroughly analyzed. A general overview of the historical development and trajectories of the relations of world religions with the state - Christianity, Islam, Judaism, Hinduism and Buddhism - is established. The author pays the greatest attention in this chapter to the development of State-Religion relations during the era of medieval and modern constitutionalism in Europe and America. Both major medieval models are represented: Caesaropapism and Papocesarism. The author's detailed comparative analysis of the ideological, political and religious conditions in which the American and French revolutions took place, the result of which was the formation of two different constitutional models: American neutralism and French laicism, as well as the analyses of their main characteristics, has a contributing character.

In *chapter two*, the author systematically analyzes from constitutional law perspective the main scientific views on secularism and post-secularism. The author analyzes the concept of "secularism" and distinguishes between the concepts of secularism, neosecularism, desecularization and postsecularism. More substantial theoretical summaries are presented in the scientific literature on the typology of State-Religion relations. An indisputable contribution is the proposed substantiated author's position on the typology of modern constitutional models of State-Religion relations. Three main macro-models are derived: secular, theocratic and atheistic, and their varieties are distinguished. Of significant importance are the varieties of the secular model presented by the author and the formulated constitutional models: a) state-confessional, b) positive-secular, c) neutral-secular, d) negative-secular and e)

dualistic. In the theocratic and atheistic macro models, moderate and strict models are distinguished. On this basis, a comparative constitutional review and analysis of a large range of countries is made, which are classified according to the author's proposed typology of constitutional models.

The *third chapter* is entirely devoted to the Bulgarian constitutional model. The author argues that Bulgaria should be assigned to the positive-secular model of State-Religion relations, citing its main constitutional characteristics. This chapter also provides an answer to the question of whether and how this constitutional model has been specified at the legal level, and for this purpose, the main points of the public and parliamentary discussion, as well as the various conceptual views leading to the adoption of the Law on Religions of 2002, have been analyzed.

Based on the analysis, the author draws his own original conclusions and conclusions. Undoubtedly, the monograph is an original scientific study, which has not only theoretical, but also significant practical significance. The candidate demonstrates the ability to formulate and argue his scientific theses. The candidate's monograph and other scientific works represent a contribution to Bulgarian constitutional law science.

The overall creative output of the candidate demonstrates a consistency in scholarly and pedagogical efforts, based on a broader thematic range of interests and an original research approach.

I give a positive assessment of the scientific contributions in the reference submitted by the candidate. They reflect the research achievements of Dr. Borislav Tsekov and his scientific interests in the field of constitutional law.

III. Critical notes and recommendations

I recommend the candidate to continue his publication activity, promoting more often his developments in a foreign language and above all in journals indexed in SCOPUS and Web of Science.

IV. Conclusion

The scientific works presented for the competition by Dr. Borislav Borislavov Tsekov fully meet all the requirements of the Law on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria, the Rules for its Implementation and the Internal Rules for the Development of the Academic Staff of Southwestern University "Neofit Rilski" for the relevant field.

Acquaintance with the materials and scientific works presented in the competition,

the analysis of their significance and the scientific-applied and applied contributions contained in them, gives me the reason to give my positive assessment and to recommend to the Scientific Jury to propose to the Faculty Council of the Faculty of Law and History of the Southwest University "Neofit Rilski" to elect Dr. Borislav Borislavov Tsekov to the academic position of "Associate Professor" in professional direction 3.6 Law (Constitutional Law).

02.10.2023

Member of the Scientific Jury:

Blagoevgrad (Assoc. Prof. Dr. Margarita Cheshmedzhieva)